

www.e-rara.ch

Arati Solensis apparentia

Aratus

Basileae, 1535

Universitätsbibliothek Basel

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-1674>

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelnformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

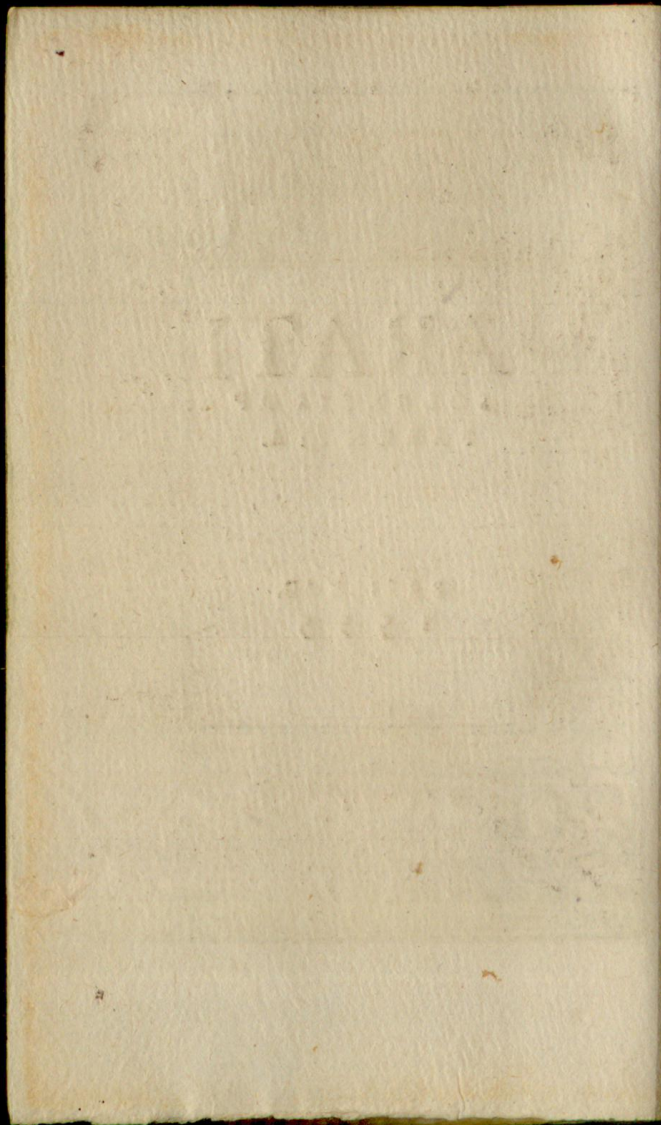
Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

An intricate woodcut border surrounds the central text. It features various figures, including cherubs, a woman with a child, and animals like a rooster and a dog. At the top center, a large letter 'O' is integrated into the design.

ARATI

SOLENSIS AP
PARENTIA.

BASILEAE,
1535

SOARATI SOLENSIS

APPARENTIA.

Ioue principium: quem nunquam
mittimus ipsi
Infatum. plena uero Iouis omnia
quidem compita,
Omnes uero hominum cœtus, ple-
num uero mare, (mus omnes.
Et portus. Vbiq; aut Ioue indige-
Huic etenim genus sumus. Hic uero beneuolus hominib9
Commoda significat: populus autem ad opus excitat,
Cōmonens uictus. prædicat item quando gleba optima
Bobusq; et ligonibus: prædicat inquã quãdo secunda tpa
Et plãtas scrobibus infodere, & semina quælibet iacere.
Ipse enim signa in cœlo firmavit,
Sydera dispertitus: prouidit uero ad annum
Stellas, quæ potissimum faciunda indicarent
Hominibus temporum, quò stata cuncta nascerentur.
Eoq; ipsum semper primūq; & ultimum placant.
Salue pater, magna admiratio, magna hominibus utili-
Ipse, & prior generatio. Saluete uero Musæ (tas
Suauissime omnes. mihi quidem stellas dicendi,
Si fas oranti, promite omnem cantum.
Hæ quidem simul multæq; & alibi aliæ existentes
Cœlo uoluntur omnibus diebus continuo per æuum.

A R A T I S O L E N S I S

At netantillū quidē circūuertitur, sed planē immobiliter
Axis semper firmatus est: habetq; æquilancinā omnino
In medio terram, circa autem coelū hunc se uersat.
Etiam ipsum terminant duo poli utrinq;: (rea
Verū ille quidē nō cōspiciuus, hic uero oppositus est è **B**o
Ex alto supra Oceanum. Duæ autē ipsum circūtenentes
Vrsæ, unā currunt: eōq; uocantur plaustra.
Quæ scilicet capita quidem ad lumbos semper habent
Inuersim: semper uero resupinæ circumferuntur,
Vicissim in humeros uersæ (si credere dignum)
E Creta uero illæ Iouis magni beneficio
Cœlum ascenderunt: quia ipsum olim infantientem
Dicto in odoro montem prope Idæum,
Antro imposuerunt, atq; nutrierunt per annum,
Dictæi Curetes quando Saturnum fallebant.
Qui hanc quidem Cynosuram cognomine dicunt,
Alteram uero Helicen. Helice quidem uiri Achiui
60 In mari signant, quò oporteat naues dirigere:
Altera uero Phœnices fisci, persulcant mare.
At Helice quidem clara est ac obseruatu parata,
Multa lucens prima à nocte:
Altera uero obscura quidem, sed nautis aptior:
Minori enim tota circumuersatur orbe.
Hac quoq; Sidonij rectissime nauigant.
Has uero per ambas, qualis fluuij decursus
Volutatur (horrendū ingēs) draco circūcirca distractus

A P P A R E N T I A.

Immensus. Verum ei ex utraq; parte spiræ hærent
Vrsæ, cæruleo seruata Oceano.

Sed hic alteram quidem extremam emetitur caudã,
Alteram uero spirã circumscribit, ei quidem summa
Cauda ad caput Helices quiescit Vrsæ:

In spirã uero Cynosura caput habet: hæc autem circum
Gyratur caput: eiq; ad pedem uenit usq;. (ipsum

Rursus uero retrosugus recurrit, non quidem illa

Ex sola parte: neq; sola in capite splendet stella, (rius

Sed duæ in tēporibus, duæ uero in oculis: unus aut̄ infe-
Extremitatem occupat genæ horrendi monstri.

Incuruũ aut̄ est caput, nutanti uero prorsus aßimilatũ est

61 Extremã in Helices caudã: omnino uero sunt ex di-

Et os & temporis dextera extremæ caudæ. (recto

Illud fermè caput hac natat, ubi quidem extremi

Miscentur occasusq; & ortus sibi inuicem.

Hoc uero prope laboranti uoluitur uiro simile

Idolum, quod quidem nemo scit manifestò dicere,

Neq; cui incumbat ille labori: sed ipsum uulgo

Engonasi uocant, eò quod in genubus laborans

Geniculanti simile est: super ambabus uero ei humeris

Manus eleuantur: distenditur certe hinc inde

Quantum ad manuũ passum. medio uero super capite

Dextri pedis inum habet tortuosi draconis.

Ibidem & illa corona, quam lucidum posuit

Signum esse Bacchus morientis Ariadnæ,

A R A T I S O L E N S I S

Humero subuoluitur fatigati idoli,
 Humero quidem Corona uicina est. caput uero summū
 Obserua iuxta caput Serpentarij: ex illo nanq;
 Ipsum deprehendas licet splendidum Serpentarium.
 Quales sibi capiti subiacentes clari humeri
 Apparent: ij quidem etiam plena luna
 Conspiciæ essent. Sed manus non admodum æquales:
 62 Tenuis nanq; hinc inde exit splendor:
 Attamē etiā illæ contemplabiles: nō enim modicæ sunt.
 Ambæ autem serpente fatigantur: qui quidem medium
 Inuoluit Serpentariū: hic uero cōstanter apteq; innixus
 Pedibus conterit magnam feram ambobus
 Scorpionem, oculoq; & in pectore calcans
 Rectus, sed ei serpens ambas uoluitur per manus,
 Dexteram modicus, sinistram uero superne multus.
 Atq; ei sanè Coronam attingunt supremæ genæ.
 Subter spiram autem magnas inquire Chelas:
 Sed hæc quidem luminum indigæ, nequaquā splendidæ.
 At post Helicen circumfertur auriganti similis
 Arctophylax: quæ quidē homines cognomināt Booten,
 Eò quod plaustrū contrectare uidetur Vrsæ.
 Atq; adeo totus perspicuus est. sub zona uero sibi ipse
 Præ alijs Arcturus obuoluitur lucida stella.
 Verum ambobus sub pedibus obseruato bubulci
 Virginē: quæ quidem in manibus gerit spicā splendidā.
 Siue igitur Astræi illa proles, quem utiq; ferunt

A P P A R E N T I A.

Astrorum primæuorū patrem esse, siue cuiuspiā alius,
Secura uer setur. fabula certe incidit alia

63 Hominibus, quod ferè in terra cōuersata quōdā sit.
Veniebat autem hominū in conspectū: nec unq̄ uirorum,

Nec unquam ueterum recusabat coetus mulierum:
Sed permixtim considebat quāuis immortalis esset.

Atq; ipsam Iustitiam uocabant. Congregans aut̄ senes,
Aut alicubi in foro, aut propatulo in compito,
Ciuiles monstrabat studiosa leges.

Nōdum perniciosam tunc litem norant,
Nec disceptationē contentiosam, atq; seditionē, (mare:
Sed simpliciter uiuebāt. periculosum aut̄ procul aberat

Atq; uictum nondum naues è longinquo ducebant,
Sed boues aratra. Etiam ipsa domina populorum
Copiosa omnia suppeditabat Iustitia datrix iustorum.

Tamdiu aderat quamdiu itē terra genus aureū fouebat.
Argenteo autem raraq; & nō amplius omnino parata
Conuersabat, considerans ueterum mores populorum:
Veruntamen adhuc illo in argenteo seculo erat:

Sed ueniebat è montibus post crepusculum argutis
Solitaria: neq; cuiquā congregiebatur blanditijs.
Verum quando hominum magnas impleuisset urbes,
Increpabat subinde carpens malitiam.

64 Neq; amplius, inquit, uisendā me dabo uenire ro-
Mirum q̄ aurei patres seculum reliquerit (gantit̄ u6.
Deterius: uos autem peiora generabitis.

ARATI SOLENSIS

Tunc scilicet bella atq; etiam promiscue fusus cruor
 Futurus est hominibus: malo autem impendebit dolor.
 Sic locuta montes repetebat. Verum populos
 In ipsam adhuc, prorsus deserebat, oculos cōijcientes.
 Cæterum quando etiam illi obierunt, alij nati sunt,
 Aenea ætas, prioribus perniciosiores homines.
 Qui primi maleficum fabricarunt gladium
 Viatorium: primi etiã boues edere cœperunt operarios.
 Atq; tunc exosa Iustitia illorum genus hominum,
 Volauit sub cœlum: eamq; forte occupauit regionem,
 Vbinam nocturna adhuc cernitur hominibus
 Virgo, uicine existens perspicuo bubulco.
 Cuius super ambobus humeris circumuertitur stella
 Ad dextram alam. præuindemiator autem uocatur:
 Tanta quidem magnitudine, taliq; insidens splendori,
 Qualis etiam magnæ sub cauda lucet ursæ.
 Ardens profecto illa: ardentem etiã ei cominus sunt
 Stellæ. nec forsitan hæc cōtuitus tibi inq̄sitione opus fue-
 67 Qualis ei ante pedes fertur claraq; magnaq; (rit.
 Vna quoq; sub humeris, una item lumbotenus obeuntiu,
 Alia præterea posterioribus sub genibus. Aliæ uero oēs
 Mediocres alibi alia sine nomenclatura feruntur.
 Capiti autē ei Gemini, mediæ uero Cancer subest,
 At pedibus sub ambobus Leo clare sublucet.
 Ibi quidem solis ardentissimi sunt cursus,
 Atq; tum spicarum uacua apparent arua,

A P P A R E N T I A .

Sole primum accedente Leonem.

Tunc etiam susurrantes Etesiae uastum pontum
Glomerati irruunt: nauigatio autem nō amplius remis
Tempestiua est: magnæ mihi placerent tunc naues:
Cōtrauentū uero gubernacula rectores teneāt oportet.

Porrò si tibi Aurigam & stellas Aurigæ
Contemplari uideatur, etiam mentio incidere Capræ
Ipsius, atq; Hædorum (qui in mari nigrescente
Sæpe contuiti sunt iactatos homines)

Eum quidē ipsum totum & ingentē Geminorū sub leua
Acclinatum inuenies: Helices autē ei summum caput
E regioe obuersatur, uerū sinistro superincūbit humero
Capra religiosa, quā fabula est Ioui mammā præbuisse.

66 Oleniā uero ipsam Caprā Iouis uocant subuates.
Atq; hæc quidem multaq; & splendida: uerū ei ibidem
Obscure lucent Hædi in iunctura manus.

Prope pedes autē Aurigæ cornuū expansum Taurum
Scrutare, atqui ei ualde cōsimilia indicia ponuntur.

Quale ipsi caput interstinctum est? neq; quispiam alio
Argumento cōiecturari caput bouis. Qualiter id ipsæ
Stellæ utrinq; circumductæ configurant?

Etiam crebrò eorum nomen memoratur, neq; adeo
Incelebres Hyades, quæ scilicet per totam frontem
Tauri sparsæ sunt: sinistri autem cornu summitatem
Et pedem dexterum adiacentem Aurigæ

Vnica stella complectitur, simul agitati item feruntur.

A R A T I S O L E N S I S

Attamen semper Taurus pronior Auriga
 In occasum descendēdo, pari ascensu alioquin exortus.
 Neq; certe Cephei ærumnosa familia Iasidæ
 Omnino ignobilis iacebit: quinetiam horum
 In cœlum nomē peruenit: siquidem Iouis cognati erant.
 Ipse quidem à tergo existens Cynosuræ ursæ
 Cepheus, ambas manus pudenti similis.
 Tanta ei linea ab extrema tenditur cauda
 67 In pedes ambos, quanta à pede in pedem tendit.
 Cæterum à cingulo parumper respicere poteris
 Primam petens flexuram magni draconis.
 Ante hunc autem infelix uoluitur, non admodum multæ
 Noctē lucens plenilunari, Cassiopeia:
 Neq; enim ipsam multæ & frequentes illustant
 Stellæ, quæ eam totam sparsim componunt.
 Qualem uero sera ianuam intus munitam
 Bisforibus concurrentes reuerberant uectes,
 Tales singulatim subiectæ figurant
 Stellæ, atq; hæc itidem modicis tendit ab humeris
 Passum: diceres profecto angī propter filiam:
 Ibi nanq; & illud obuoluitur triste simulacrum
 Andromedæ, sub matre cōstellatum. haud te multū opiz
 Noctem disquirere, quò mox potius intuearis. (not
 Tam clarum ei caput est, tam clari item ei utrinq;
 Humeri, & pedes extremi & cincturæ omnes.
 Etiamnum & illic secundum brachia propansa est.

A P P A R E N T I A .

Vincula itē ei admota sunt etiā in cœlo: retinentur autem
Illic ex passæ omnibus diebus manus illæ.

Sedenim ei etiam supra caput ingens uolatur equus,

68 Ventre extremo: communis autem fulget stella
Huius quidē in umbilico, illius uero in extremo capite.

Præterea autem tres aliæ intra latera & armos

Equi, signant distanter æqualia spatia,

Clare & magnæ. uerum caput ei haudquaquam simile,

Neq; ceruix, longa alioqui existens: tamē extrema stella

Fulgentis genæ etiamnum prioribus concertaret

Quatuor, quæ ipsum cōtinent cōspiciuæ planè existētes.

Nec uero hic quadrupes est: ab umbilico nanq; extremo

Dimidio semiperfectus exoritur sacer equus.

Hunc etiam aiunt in excelsa Helicone

Pulchram aquam produxisse largi equi fontis.

Nec unquā enim Helicon summus destillat fontibus:

Verum equus ipsum serijt, atq; copiosa inde aqua

Effusa est ictu prioris pedis. pastores autem

Primi hunc potum appellarunt equi fontem.

Atq; hic quidem è rupe stillat: nec modo ipsum

A Thespiensibus uiris longe cernes. Cæterum equus

In cœlo obuersatur. Atq; (propè spectato)

Illic etiam Arietis celerrimi sunt cursus:

Qui sanè uel longissimos agitatus per orbis,

69 Nihilò segnius currit Cynosura ursa.

Ipsè quidem languidus & obscurus, utpote luna

A R A T I S O L E N S I S

Obseruādo.uerūtamē per cingulū deprehēdere poteris
 Andromedæ:haud longe enim sub ipsam situs est.
 In medio autem terit magnū cœlum,ubi nam summæ
 Chelæ, & cingulus circumagitur Orionis.
 Est uero adhuc aliud dispositum propè signum
 Subter Andromedam:id autem ad tria dimensum est
 Deltotum latera,æqualibus aſsimilatum
 Duobus:tertiū uero non tantū,tamen admodū facile est
 Inuentu:præ multis enim fulgidum est:
 Quibus paululum Arietis'australiores stellæ sunt:
 Illæ uero adhuc antierius.Præterea autē in procurſibus
 Piſces:ſed ſemper alter propior altero: (auſtri
 Atq; magis Boream recenter deſcendentem ſentit.
 Ab ambobus uero ipsis tenduntur quaſi uincula
 E caudis utriq; ſequenter in unum cœuntibus:
 Et hæc quidem una ſtella connectit, claraq; , magnaq; :
 Quam utiq; etiam colligaturam ſubcaudinam uocant.
 Porrò Andromedæ humerus ſiniſter piſcis eſto
 Index ſeptentrionalioris :admodū nanq; ei uicine eſt.
 70 Ambo autem pedes ſponſum indicare poterunt
 Perſea,qui quidem ei ſemper ob humeros uoluuntur.
 Verum hic in boreali parte fertur maximus aliorum:
 Atq; ei dextera quidem ad lecticam protenſa eſt
 Socrinæ ſtellæ.in pedibus autem uelut perſeuens
 Veſtigia diſtendit,ſatigatus in dio patre.
 At ei prope ſiniſtrum genu aceruatim omnes

APPARENTIA.

Pleiades feruntur: nec uero adeo spatiosus uniuersas
 Locus continet, atq; ipsæ inspiciendo languidæ.
 Septem gradæ autem eæ ab hominibus celebrantur,
 Sex solæ quamuis existant conspicuæ oculis.
 Nec certe unquam perijt ignota ex cœlo stella,
 Ex quo à primordio audimus, sed planè fabulose
 Dicitur. porrò septem illæ nominatim uocantur,
 Alcyone, Meropeq; Celenoq; Electraq;
 Et Sterope, & Taygeta, & ueneranda Maia.
 Hæ quidem simul modicæ & obscuræ: tamen celebres
 Mane & uespertinæ (Ioue autore) circumaguntur:
 Qui eis æstatem & hyemem instantem
 Significare præcepit, aduenientemq; arationem.
 Præterea testudo, quæ parua: quam etiam dum ad cunam
 71 Mercurius compegit: Lyram uero eã iussit uocari.
 Collocauit autem ante ignotum idolum,
 In cœlum transferens. atq; in cruribus uolatile
 Genu ei sinistro appropinquat. caput certe summum
 E regione Cygni circumuoluitur: illa uero inter
 Cygninum caput & genu sita est.
 Porrò etiam in cœlo uolat uariis ales:
 Verum is quidem obscurus: alæ autē ei exasperatæ sunt
 Stellis non adeo magnis, tamen neq; languidis.
 Sed hic tranquillanti uolatum aui similis,
 A cauda in occasum fertur, contra dexteram manum
 Cephei, unguis dexteræ extremitates tendens.

ARATI SOLENSIS

Leua uero alæ ungula acclinata est equi.
 Quem item subsultantem duo pisces circundant
 Equum. atqui ei prope caput manus Aquarij
 Dextera extensa est. is autem posterior Capricorno
 Oritur: cæterum prior & remote magis
 Inclinatus est Capricornus, ubi uertitur solis cursus.
 Haud illo in mense fluctuosi maris
 Vasto pelago usus, uel certe die
 Multam uiam confeceris, quoniam breuissimi sunt:
 72 Vel forte noctu exterrito prope dies
 Venerit, etiam ualde multum clamanti. periculosi autem
 Tunc irrumpunt Austri quando Capricorno
 Cooritur sol. tunc sanè frigus ex aère est
 Nautæ rigenti perniciosius. Veruntamen
 Iam totum annum sub carinis mare
 Nigrescit: Similes autem urinatoribus Mergis
 Sæpenumero è nauibus mare circumspicientes
 Sedemus ad littora conuersi: illa uero adhuc procul
 Alluuntur. modicum autem lignum mortem prohibet.
 At uero in priore mense mari multa passus,
 Arcum quando sol incendat & rectorem arcus,
 Sub uespera nauem reducito, fidens nõ amplius nocti.
 Indicium autem tibi illius temporis & mensis illius
 Scorpius exoriens esto extrema sub nocte:
 Quandoquidem magnum arcum attrahit prope aculeum
 Sagittarius. sed aliquantum anterior consistit ipso

A P P A R E N T I A.

Scorpius exoriens: ille uero ascendit confestim admodū.

Tum quoq; caput Cynosuræ in extremo noctis

Excelsæ ualde fertur: occidit autem ante matutinum

Cumulatus Orion: Cephæus uero à manu ad lumbum.

73 Est item quædam ulterius iacta alia sagitta,

Ipsa absq; arcu: atq; illi aduolitat Cygnus

Propius Boreæ. Vicine item ei alius ales,

Non tantus magnitudine: tempestuosus sanè mare egre-

Nocte decedente: atq; ipsum uocant Aquilam. (diendo,

Delphinus aut non admodū magnus appropinquat Ca

Medio obscurus: quatuor uero ei circūiacent (pricornio,

Stellæ, adiectim duæ, iuxta duæ uolantes.

Atq; hæc quidem Boream & uagationem solis

Inter fusa sunt. Porrò remote oriuntur alia

Multa inter Austrum & solis orbitam.

Obliquus quidem Tauri sectioni subiacet ipse

Orion: Non illum quis serena in nocte

Sublime uolitantem præterit: sed confidat

Cælum intuens promptius contemplari.

Talis & custos elato sub dorso

Lucet ambobus Canis sub pedibus sistens

Varius: at non penitus illustratus. uerum circa ipsum

Ventrem obscurus obuersatur: Sed ei summum

Stella insignitū est feruida mentum, quæ quidē maxime

Veheementer exiccat: atq; ipsum uocant homines

74 Sirium. non amplius illum cum sole orientem

A R A T I S O L E N S I S

Arbores fallunt sine humore frondentes.
 Facile siquidem discernit per ordines acutus penetrans:
 Et quasdam cōsolidat, quarundā uero corticē perdit o-
 Illum etiā occidentem sentimus. cæterum ei aliæ (mnem.
 Quæ signum sint membris, languidiores circumiacent.
 Pedibus autem Orionis sub ambobus Lepus
 Incessanter omnibus diebus fugatur. at semper
 Sirius à tergo fertur insequenti similis:
 Etiam ei cooritur, atq; ipsum occidentem insectatur.
 At Canis magni contra caudam uoluitur Argo
 A puppi: non enim huic ex more sunt cursus,
 Sed retro agitatur uersa: ceu etiam ipse
 Naues cum nauæ inuertunt rostrum,
 Portum appellentes, atq; subito quilibet resulcat
 Nauem, retrograda uero attingit continentem:
 Sic à puppi Iasonica trahitur Argo. (ad ipsum
 Atq; quibusdam in partibus obscura & sine stellis (sicut
 Malum à prora) fertur: in alijs uero tota splendida.
 Etiam ei gubernaculum submissum fultum est
 Pedibus sub posteris Canis ante cedentis.
 75 Cæterum (etsi admodum eminus uolitantem)
 Andromedam grandis Cetus adueniens urget.
 Porrò hæc thracij sub uentum Boreæ
 Inclinata fertur: at ei Auster infestum circumagit
 Cetum, sub Arieteq; & Piscibus ambobus,
 Paululum super fluuio iacentem stellato.

Mirum

A P P A R E N T I A.

(Mirū nanq; quales etiā illæ deorū sub pedibus ferantur
 Reliquiæ Eridani luctuosi fluuij)
 Etiam hic quidem Orionis sub sinistrum pedem tendit.
 Vincula autem caudina, quibus Pisces extremi tenentur.
 Ambo coeunt à caudis descendentes,
 Beluinum uero post dorsum commixtim feruntur.
 In unum ducta: unica etiam stella terminantur
 Ceti, quæ eius primæ insidet spine.
 Quæ aut modica magnitudine, modico itē insitæ fulgori
 In medio gubernaculi & Ceti uoluuntur,
 Glauci uolutantes sub lateribus Leporis,
 Ignotæ sunt: non enim illæ conflatæ simulacri
 Sparsæ sunt membris similes, qualia multa
 Ex ordine incendientia perambulant easdem semitas
 Cōpletis annis: quæ quispiā hominū nō amplius supstitū
 76 Obseruauit, & excogitauit uniuersa nominatim ap
 Cumulatim imaginatus: nō enim potuit omniū (pellare,
 Ceu distinctarum nomen dicere, neq; discere.
 Multæ nanq; passim, multarū insuper æquales existunt
 Magnitudinesq; & color: omnes utiq; circūuolubiles.
 Quare & simul collectas uisum fuit facere
 Stellas, ut ordinatim aliæ adiacens alia
 Imagines effigiarent, moxq; nominabilia fierent
 Astra. atq; haud amplius nunc cum admiratione oritur
 Sed hæc quidē conspicuis insignitæ imaginibus (Stella,
 Cernuntur, Porro subter impetitum Leporem

A R A T I S O L E N S I S

Omnia planè obscura sunt, & sine nomine feruntur.
 Infra autem Capricornum sub flatibus Austri
 Piscis contra Cetum uersus in alto natat,
 Vnicus præter priores: Austrinum aut ipsam appellant.
 Aliæ item sparsim subiectæ Aquario
 Cetum cœlestem & Piscem pendent
 Inter, languidæ & ignotæ. at iuxta eas
 Dexterâ à manu splendidi Aquarij,
 (Qualis quædam fusio aquæ huc & illuc
 Sparsæ) uisui gratiosæ & debiles circumuoluuntur.
 77 Inter ipsas autem duæ magis firmæ feruntur
 Stellæ, nec multum distantes, neq; admodum uicinæ,
 Vna quidem sub ambobus pedibus pulchraq; magnaq;
 Aquarij, altera uero obscuri sub Ceti cauda:
 Quas omnes uocant aquam. Paruæ profecto aliæ
 Ultra Sagittarium sub prioribus pedibus
 Volubiles coronæ circumactæ uoluuntur.
 At sub flagrante aculeo monstri magni
 Scorpij, prope Austrum, ara in cœlo pendet.
 Quam certe modicū quidē ad tempus in alto existentem
 Senties: è regione enim eleuatur Arcturi:
 At huic quidem admodum multum sublimes sunt uisæ
 Arcturo, illa uero citius sub uesperum mare redit.
 Sed & per hanc Aram primæua Nox,
 Hominum deplorans calamitatem, tempestatis fecit
 Marinum certum signum: Periclitantes enim illi

A P P A R E N T I A .

Naues dolori sunt: alicunde item alia docet
 Signa, commiserans disiectatos homines.
 Idcirco ne mihi pelago, nubibus obductis alijs,
 Opta in medio hoc apparere cælo astrum,
 Ipsum quidē innubilū & splendidū: quin superne magis
 78 Turbida nube pressum, sicut frequenter
 Vrgetur surgente autumnali Borea:
 Sæpe nanq; & hoc super Austro signum subornat
 Ipsa Nox, miseris gratificans nautis.
 Qui si quidem obsecuti fuerint certa significanti,
 Statim facilia omnia, etiam si quid egerint,
 Mox leuior est labor. Sin autem naui
 Ex alto impegit uehemens uenti procella
 Planè improuisa, atq; uela omnia turbauerit,
 Interdum quidem omnino submersim nauigant,
 Interdū uero (modo Iouem appropinquantem nacti sint
 Supplices, etiam uis Boreæ superauerit uenti)
 Multa ualde passi, simul reuisunt
 Sese super nauem. Austrum autem sub signo illo
 Metue, donec Boream deserentem senseris.
 Si uero ab occidentali quidem mari Centauri abfuerit
 Humerus, quantū à priori, modica aut cum occulerit ne-
 Ipsum, insuper autem eadem signa faciat (bula
 Nox cum omnino lucida Ara, minime te oportet
 Super Austro, sed circa Eurum speculari uentum.
 Inuenies autem sydus hoc duobus suppositum alijs.

A R A T I S O L E N S I S

79 Huius enim partes homini assimilatae infra iacent
 Scorpiū, posteriores uero equinas sub se Chelæ habent.
 At is dexteram continuo pandenti assimilatus est
 Contra rotundam Aram. In eo item strictim
 Alia ualde prensa est ducta per manum
 Fera: sic nanq; ipsam priores appellarunt.
 Præterea quoq; aliud eminus uoluitur sydus:
 (Hydræ eam uocant) id uero uiuo simile
 Longe uolutatur: atq; ei caput sub medium
 Cancrum pergit, uolumen uero sub corpus Leonis:
 Cauda autem pendet super ipso Centauro.
 Porrò medio uolumini Crater, extremo autē insidet
 Simulacrum Corui, spiram mordenti simile.
 Scilicet & Procyon sub Geminis clare lucet.
 Hæc sanè speculari poteris decurrentibus annis
 Ex ordine suis horis redeūtia: ea nanq; omnia ualde statu
 Cælo apte infixæ sunt simulacra nocte labente.
 At promiscue aliæ quinq; stellæ, haud quaquam stabiles
 Vndiq; per signa duodecim uersantur.
 Non itidem alias intuendo coniecturam facere poteris
 Harum, ubi sitæ sint: quoniam omnes uagabundæ sunt.
80 Longi autem earum sunt reuolutarum anni:
 Sera itè signa posita sunt è longinquo in unum cōmeans
 Nec quicquā confidens harū ego, potens fuerim (tium.
 Fixarum & circulos & in cælo signa referre.
 Porrò hi quidem ponuntur similes uersatilibus

A P P A R E N T I A.

Quatuor, quorū maxime desiderii cōmoditasq; accidit
Statuta obseruanti complentium se annorum.

Indicia autem aptissime omnibus affatim circumiacent

Multaq; & uicine ubiq; coniuncta omnia:

At ipsi statim & aptati sibi inuicem

Omnes, etiam magnitudine duo duobus correspondent.

Porrò si quando nocte clara, cum omnes lucidas

Stellas hominibus ostendit ætheria Nox,

Neq; ulla languida fertur prima luna,

Verum per caliginem lucent perspicue omnia,

Si quando certe tunc item in animum uenerit admiratio

Contemplanti undiq; exornatum spaciofo circulo

Cœlum, uel si quis hunc astans alius monstraucrit,

Illum constellatum orbem lac ipsum uocant.

Huic sanè colore similis nullus præterea circulus

Versatur: sed magnitudine tanti quatuor existentium

81 Duo, duo uero ipsis multum minores obuoluuntur.

Quorum unus quidem uicine est decidenti Boreæ:

In eo autem ambo capita Geminorum feruntur:

In eo etiam genua sita sunt aptati Aurigæ:

Leua item tibia & sinister humerus in eo

Persei: Andromedæ autem mediam supra cubitum

Dexteram continet: ei quidem uola superne posita est

Vicinius Boreæ, Austro uero inclinatus est cubitus,

Vngulæ inquam equinæ, & collum cygninum

Summo cum capite, clariq; serpentariani humeri

A R A T I S O L E N S I S

Ipsam uoluuntur agitati circum orbem.
 Porro aliquanto fertur australior, neq; attingit
 Virgo, sed Leo & Cancer: hi quidem ambo.
 Ex ordine iacent distracti: sed circulus
 Leonem quidem sub pectore & uentre usq; ad pudenda
 Secat, continue uero sub testa
 Cancrum: ubi maxime in duas sectum uideas
 Recte, ut oculi à circulo utrinq; eant.
 Hoc sanè (quantus quantus est) per octo partes menso,
 Quinq; quidè diurna uoluuntur in supremis terræ,
 Tres uero in parte inferna. æstatis aut in ipso cõuersiões
 82 Sed hic quidè in Borea circa Cancrũ fixus est: (sunt.
 Alius autem in opposito Austro medium Capricornum
 Secat, & pedes Aquarij, & Ceti caudam. (tem
 Inest quoq; ei Lepus: cæterũ Canis nõ ualde magnã par
 Aufert, sed quantũ continet pedibus. inest item ei Argo,
 Et magna Centauri scapula: inest etiam aculeus
 Scorpij, & arcus lucidi Sagittarij.
 Quem extremum sereni præteriens Boreæ
 In Austrum sol agitur: uertitur profecto ibi
 Hybernus. atq; ei tres quidè circumuoluuntur superne
 Octo partium, quinq; uero subterraneæ uersantur.
 At in medio amborum (quantus cani lactis)
 Subter terram uoluitur circulus, bipertienti similis.
 In eo autem dies noctibus æquantur utrisq;
 Decrescentis æstus, uerisq; instantis.

A P P A R E N T I A .

Sed signum ei Arias, Tauriq; genua ponuntur:
 Arias quidē secundū magnitudinē deductus per circulū,
 Tauri uero crurum quanta apparet geniculatio.
 Inest quoq; ei cingulus præfulgidi Orionis:
 Flexuraq; flagrantis Hydræ inest ipsi, & tenuis (tæ
 Crater: inest uero Coruus: insūt etiā stelle nō ualde mul
 83 Chelarum: in hoc itē serpentariana genua feruntur.
 Non tamen Aquilam intercipit, sed ei uicine
 Iouis uolitat magnus nuncius: etiam iuxta ipsum
 Equinum caput & collum uoluuntur:
 Hos quidem adiectim rectos circumpellit axis
 In medio omnes tenens: Aut quartus fixus est
 Obliquus in ambobus, qui quidem utrinq; tenent
 E regione tropici: Medius autē ipsum in medio secat.
 Haud facile Mineruæ manibus edoctus aliquis
 Aliter compegerit uolubiles orbes
 Talesq; & tantos, omnes rotabiliter circumuolens:
 Sicut hi in ætheria regione obliquo coaptati circulo
 Ab aurora ad noctem impelluntur diebus omnibus.
 Atq; ij quidem oriūturq; & ex aduerso inferne occidūt
 Omnes æquidistanter: unus autem ipsorum est cuiusuis
 Ordinatum utrinq; descensus ascensusq;.
 Verum obliquus orbis Oceani tantam pertransit aquam
 Quantū à Capricorno ascendente maxime
 Cancrum ad ascendentem uoluitur: quantum ubilibet
 Exoriens continet, tantum certe alibi occidens.

ARATI SOLENSIS

Quantum autem ocularis radij demetit uisus,
§4 Sexies tantundē nobis subtermeauerit, at quæuis
 Aequalis diuisa duo circumsecat astra. (portio
 Animalem uero circulum cognomento dicunt:
 In quo Cancer est, Leoq; iuxta ipsum, & sub eo
 Virgo, atq; prope eam Chelæ, & Scorpius ipse,
 Sagittariusq; & Capricornus, at iuxta Capricornum
 Aquarius, duo item ipsum Pisces constellant:
 Hos autem post Aries, Taurusq; iuxta hūc, Didymiꝯ.
 In quibus sol fertur duodecim omnibus,
 Totū annum deducens: etiam ei circa hunc eunti
 Circulum augetur omnes frugiferæ tempestates.
 Huius item quantum concuum sub Oceanum occidat,
 Tantum supra terram fertur. omni autem in nocte
 Sex semper occidunt duodenarij circuli:
 Tot item oriuntur. Tantā autē ad longitudinē quælibet
 Nox semper protensa est, quā longē dimidiū circuli
 Incipiente à nocte eleuatur supra terram.
 Nec sanē contemnendum obseruanti diem fuerit
 Partium considerare quando oriatur quælibet:
 Semper enim harum uni cooritur ipse
 Sol. Has uero deprehenderis maxime
 Et eas intuens. uerum si nubibus obscure
 Fiant, uel monte occultatæ orientur,
 Indicia coorientibus idonia facito:
 Ipse autem assiduo tibi à cornibus utrinq; dare poterit

APPARENTIA.

Oceanus, quæ multa circumuoluuntur sibi ipsi,
 Ab infero quum illarum uoluat unamquamq;
 Haud ei omnino ignota, cum Cancer oriatur,
 Astra utrinq; agitata circumiacent,
 Hæc quidē occidentia, illa uero de oriente ascendentia:
 Occidit certe Corona, occidit itē secundū scapulā Piscis:
 Dimidium quidem uideris sublime, dimidium uero iam
 Extremitates submitunt descendētis Coronæ:
 Sed hic retro uersus, secundū alias quidē partes nōdum
 Ventre extremo, secundum superiores uero nocte fertur.
 Quinetiā usq; in humeros deducit laboriosum Serpenta
 Cancer à genibus: deducit autē Serpētē ad collū usq;. (ritē
 Nec uero amplius Arctophylax fuerit multus utrinq;,
 Minor diurnus, ad maius uero nocturnus iam:
 Quatuor enim partibus iam descendentem Bootem
 Oceanus excipit. At hic cum luce satiatus sit
 Vespere item continet plus dimidio noctis labentis,
 §6 Tum quando sole descendente occidat.
 Illæ etiā noctes sero occidenti dicuntur.
 Sic hæc quidem occidunt. At oppositus, haud illucidus,
 Sed pulchre quidē cingulo, pulchre uero ambobus splens
 Humeris Orion, ense quidem fortiter fissus, (didus
 Totum ferens fluuium, à cornu protenditur altero.
 Orienti uero Leoni omnia quidem subterferuntur
 Cancro quæ occidebant, etiā Aquila. Verū geniculatim
 Sedens, alias quidē partes iam, sed genu & pedē dextrā

A R A T I S O L E N S I S

Nondum procelloso subteruoluit Oceano.
 Oritur autem Hydræ caput glaucusq; Lepus,
 Et Procyon, prioresq; pedes Canis ardentis.
 Nec certe pauca sydera terræ sub infima mittit
 Virgo exoriens. Lyra tunc cyllenæa,
 Et Delphinus occidunt: & sabrefacta sagitta.
 Cum quibus Cygni priores pennæ usq; ad ipsam
 Caudam, & Fluuij extremitates occultantur.
 Occidit item equinum caput, occidit etiam collum.
 Oritur uero Hydra amplius usq; ad ipsum
 Craterem. præueniens uero Canis pedes arripit alios,
 Trahens à tergo puppim stellatæ Argûs. (ipsum
87 Hæc aut currit supra terrâ malû dimidiata iuxta
 Virgo quando uniuersa ab infero iam euaserit.
 Nec forte exorientes Chelæ & tenuiter lucentes
 Ignotæ prætererint: quoniam ingens sydus Bootes
 Cumulatus oritur interstinctus Arcturo.
 Argo autem non planè tota sublimis erit modo,
 Sed Hydra: fusa est enim in cœlo abunde multa:
 Cauda indiguerit saltem. Chelæ item adducunt
 Cōstanter innixû Serpentariû: ipsius quidē cōsequenter
 Dexteram tibiam usq; ad ipsum genu
 Semper geniculantis, semper item Lyræ acclinati.
 Quem euntem ignotum inter cœlestes imagines
 Utrobiq; occidentem & ex altera parte ascendentem
 Sæpe eadem nocte conspiciamus: huius quidem sola

A P P A R E N T I A

Tibia cum Chelis apparet ambabus:

Ipsæ uero in caput adhuc aliquò uersus, alia

Scorpium orientem manet, & tentorem arcus:

Hi nanq; ipsū ferūt, Scorpius quidē mediū aliaq; omnia:

Manum uero ei læuā simulq; cū capite Arcus aduoluit.

Atq; is quidē sic trifariā p̄ omnia mēbratim circūfertur.

Dimidium uero Coronæ, & ipsam extremam caudam

88 Centauri proferunt exorientes adhuc Chelæ.

Tunc post demersum caput occidit Equus:

Et prioris auis attrahitur extrema cauda.

Occidit item Andromedæ caput: atq; ei magnū monstrū

Ceti turbidus immittit Auster: è regione uero ipse

Cepheus de septentrione ingenti manu cohortans.

Atq; Cetus quidem in dorsum uersus, usq; ad ipsum

Occidit: sed Cepheus capite & manu & humero.

At curuaturæ Eridani, iam primum ex oriente

Scorpio, inciderint latefluum Oceanum.

Qui etiam exoriens terret magnum Orionem.

Diana æque ferat: ueterū sermo: qui ipsum fabulati sunt

Arripuisse peplo in Chio, quando ferat omnes

Fortis Orion ualida cædebat claua,

Venationis administrans illi gratiam Oenopioni:

Illæ autem ei ex ipsa immisit feram aliam

Insula, disfringens medios utrinq; colles,

Scorpius: qui quidē ipsum uulnerauit & occidit grandē

Maior præcellens: quoniā Dianā læsit ipsam. (existentē

A R A T I S O L E N S I S

Quare etiam aiunt ab imo ueniente

Scorpio Orionem ad terræ extrema fugere.

89 Neq; quidē Andromedæ & Ceti quæcūq; relicta

Illo exoriente ignota: sed etiam hæc

(sunt

Glomeratim fugiunt. cingulo item tunc Cepheus

Terrā adradit, quæ quidem ad caput sunt planè omnia

Tingens Oceano, reliqua non licet, sed hæc quidem ipsæ

Vrsæ prohibent, pedes, & genua, & lumbum.

Sed & ipsa filie urgetur simulacro

Misera Castiepiæ: uerum haud ei decore

Apparent è sella pedes & manus desuper:

Sed hæc in caput similis occidit urinatori,

Diuisa à genibus: siquidem non poterat illa

Doridi & Panopæ magnis sine malis conferri.

Hæc quidem in occasum fertur: sed illa ab imò magis

Coelum affert, Coronæq; secundos orbes,

Hydræq; extremitatem: offertq; Centauri

Corpusq; & caput, & bestiolam quam in manu

Dextera Centaurus habet. at illi expectant

Arcum suborientem priores pedes inequitatis gigantis

Cum Arcu etiā spira serpentis & corpus Serpentarij

Oritur ascendente: capita autem ipse agitat

Scorpius exorians: reducit autem ipsas Serpentarij

90 Manus, atq; priorē serpentis constellati fulgorem.

Ipsius quidem Engonasi (siquidem obuersus semper

Oritur) tunc sanè ab imo egrediuntur alia,

A P P A R E N T I A.

Membraq; & cingulus, & pectora tota, & humeri,
 Dextera cum manu: sed caput altera cum manu
 Sub arcu ascendunt & Sagittario exoriente.
 Cum quibus mercurialisq; Lyra, & ad pectus usq;
 Cepheus ab eo agitur Oceano.

Tum etiam magni Canis omnes micantiæ
 Occidunt, & omnes partes descendunt Orionis:
 Omnes quidem mutile impetiti Leporis.

At non Aurigæ Hædi, neq; Olenia capra
 Statim decedunt, quæ ei magnam per manum
 Lucent, atq; ei à membris discreta sunt alijs,
 Ad commouendū tempestates quando soli cooriatur:

Sed hæc quidem, caputq; & aliam manum & lumbum
 Capricornus ascendens deducit: infima uero omnia
 Sub ipso Sagittario occidunt. Neq; amplius Perseus
 Neq; summa rostra manent stellatæ Argūs:

Sed Perseus quidem (præter genuq; pedemq;
 Dexterū) occidit: ipsius puppis uero quantū ad circum-
 91 Ipsa aut sub Capricorno descendit oriente. (actū

Tum quoq; minor Canis occidit. Sed oriuntur alia

Olor, Aquilaq; alataq; sagittæ

Astra, & austrinæ Aræ sacra Hydra.

Equus autem Aquario recenter exoriente

Pedibusq; & capite sursum uoluitur: è regione aut Equi

A cauda Centaurum attrahit sydera Nox:

Sed non ei potest caput, neq; lato humeros

ARATI SOLENSIS

Ipso cum thorace uorare. at rutilæ Hydræ
 Collarem subducit spiram, & omnem frontem:
 Hæc autem à posterioribus multa manet. sed etiam hanc
 Cum ipso Centauro, quando Pisces orientur,
 Cumulatim infert. At sub Piscibus oritur Piscis
 Ipso obscuro subiectus Capricorno:
 Haud quidē plene: parumper enim signū expectat aliud.
 Sic etiam lassæ manus, & genua, & humeri (post
 Andromedæ dimidiatim omnia hæc quidē ante, alia uero
 Pertingunt ex Oceano, primum quando prodeunt
 Pisces ambo: dexteram quidem ei manum
 Pisces attrahunt: at sinistram ab imo trahit
 Arias ascendens. Quo etiam oriente,
 92 Ab occasu cōspexeris Arā: cæterū in altera parte
 Persei orientis tantum caput & humeros.
 Ipse autem cingulus etiam ambiguum fuerit
 An sub Ariete desinente luceat, an sub Tauro,
 Cum quo cumulatim aduoluitur. Nec item Tauro
 Linquitur oriente, quoniam ualde ei coniunctus
 Auriga fertur: signo tamen haud sub illo
 Plenus oritur: Gemini autem ipsum totum proferunt.
 At Hædi, sinistriq; planta pedis, Capra cum ipsa
 Tauro cooriuntur: quando dorsumq; & cauda
 Ceti cælestis ab imo orientur.
 Occidit autem Arctophylax iam primo tunc signo,
 Quorum quatuor quidem præter manum deducunt

APPARENTIA.

Leuam: sed sub ipso magna oritur Vrſa.
 At ambo pedes occidentis Serpentarij
 Vſq; ad ipſa genua Geminis in ſignum ſunto (quam
 Ab altera parte orientibus. Tunc nõ amplius Ceti quic-
 Voluitur utring; totum uero ipſum uidebis iam.
 Iam quoq; fluuij primo mari egredientem
 Curuaturam in ſereno pelago conſpexerit naua,
 Ipſum Orionem expectans, ſicubi ei ſignum
 93 Vel noctis meſurã uel nauigatiõis nunciare poſſit.
 Vbiq; enim iſtiusmodi multa dij hominibus prædicant.
 Non uides, modica quidem quando cornibus Luna
 Ab occaſu appareat, quod inchoantem ſignificat
 Meſem: quando prima ſpargatur inde lux
 Sic ut umbram creet, quod ad quartum diem tendit,
 Octauũ in dimedietatibus, medium meſem plena facie:
 Semper autem alias atq; alias declinans frontes
 Dicat quota meſis oriatur aurora?
 Terminos ſanè noctium illa duodecim ſigna
 Sufficientia ſunt indicare, quæ item longum in annum.
 Tempus quidẽ arandi nouales, tempus quoq; plãtandi.
 E Ioue iam omnia oſtenſa ubiuis ſunt.
 Etenim quiſpiam naui pluuiioſam tempeſtatem
 Animaduertit, uel uehementis memor Arcturi,
 Vel quarundam aliarum, quæ ab Oceano tolluntur
 Stelle diluculo, quæq; prima adhuc nocte:
 Siquidem illas omnes tranſit per annum

ARATI SOLENSIS

Sol, longam orbitam ductans: aliàs autem aliam
 Accedet, nunc quidem oriens, nunc uero uicissim occidēs.
 Alia item aliam stella inspicit auroram.

94 Cognoscis hæc & tu: Concinunt enim iam
 Nouem & decem circuli lucidi solis.

Quotquot etiam à zona ad extremum Orionem
 Nox obuoluit, Canemq; audacem Orionis.

Etiam Neptuni conspectæ aut Iouis ipsius
 Stellæ hominibus euentus significant.

Idcirco illis operam da. Curæ uem sit tibi, si quãdo nauē
 Te credis, deprehendere quæcunq; debita ponuntur
 Signa hybernis uentis, aut turbini maris.

Labor quidem paruus, ingens uero mox commoditas
 Fit diligentiae semper cauto uiro:

Ipse quidem primum tutior, probè uero & alium
 Admonens iuuat, quando mox irruat tempestas.

Sæpe enim uel quispiam serena sub nocte
 Nauem subducit, metuens mane pelagus.

Aliàs quidem ad tertium diem durat, aliàs quintum:

Quãdoq; uero improuisum malū subit. Omnia enim nõ-

E Ioue mortales didicimus, uerū adhuc multa (dum

Occulta sunt: quorū aliqua cū libuerit, etiã in posterū da

Iuppiter: hic enim genus hominū apertè iuuat, (bit

Vndiq; conspectus: passim uero hic signa ostendens.

95 Quædam autem indicat uel alicubi dimidiata luna

Augescens utrinq; uel iam aucta:

Quædam

APPARENTIA.

Quædam item exoriens, tum uero summa nocte indicã
Sol: sed etiam ab alijs licebit alia

Signa & per noctem & diem facere,

Obserua autem primum à cornibus utrinq; lunam.

Aliàs enim alio ipsam depingit uesperus splendore:

Aliàs uero aliæ facies miscent lunam

Primum crescente m: hæc quidem tertio, illæ uero quarto:

Quibus & de mense instante perquirere poteris.

Rara quidem puraq; circa tertium diem existens,

Serena fuerit: rara uero & probè admodum rubens,

Ventosa: crassa autem & obtusis cornibus,

Quartum à tertio lumen debile habens,

Aut Austro hebetatur, aut pluuiæ propè existente.

Sin autem in ambobus cornibus, tertium diem agens,

Neq; nutet, neq; resupina luceat,

Sed recta utrinq; inclinent cornua,

Occidentales uenti illam post noctem agitentur.

At si eodem modo recta, & quartum diem agat,

Certe pluuiam collectam indicat.

96 Sin autem ei cornuum superius apte nutet,

Expecta Boream: cum uero resupinet, Austrum.

Verum quando triduanam totus orbis circumambiat

Vndiq; rubens, ualde tunc tempestas fuerit:

Maiore autem tempestate rubentius colorari solet.

Aspice item ad plenamq; & utrinq; dimidiatam,

Tum crescentem, tum ad cornu rursus euntem,

A R A T I S O L E N S I S

Atq; eius ex colore signa capesse mensis cuiusuis:
 Omnino enim pura cum sit, serenitatem obseruato:
 Omnino uero rubens, conijcito uenti meatus:
 Aliàs aliter nigricans, conijcito pluuiam.
 Signa autem non omnibus diebus omnia eueniunt:
 Sed quæ quidem tertio quartoq; fuerint,
 Vsq; ad dimidiatam: à dimidiata quidem, usq; ad ipsam
 Significant semimenstruam: atq; rursus è semimenstrua,
 Ad dimidiatã decrescētē: habetur uero eius mox quarta
 Mensis decedentis, post hanc autem tertia abeuntis.
 Sin autem ipsam totam circi ambient
 Aut tres, aut duo circumiacentes, aut unus solus:
 Per unum quidem uentum serenitatemq; obserua:
 Per scissum, uentum: marcescentem uero, serenitatem.
 97 Duo autem tempestate ambierint lunam:
 Maiorē uero tempestatē afferre solet triplicatus circus
 Tum magis nigricans, tum si frangatur magis.
 Atq; hæc quidem immense lunaq; deprehenderis.
 Solis item tibi cura sit utrinq; euntis:
 Soli etiam magis nota signa ponuntur
 Vtrobique, occidenti, & ex imo ascendenti:
 Ne eius uarietur primum tangentis arua
 Circulus, quando sereni indigus diei fueris:
 Neq; aliquam notam ferat, sed appareat unicolor ubiq;.
 Si item planè purum ipsum habeat uespertinum tempus,
 Occumbatq; innubilis, blando postmeridianus fulgore.

A P P A R E N T I A.

Equidem subsequente aurora adhuc serenus fuerit:
 At non, quando cauus apparens exoriatur,
 Neq; quando ex radijs quidam Austrum, quidã Boreã
 Scissi tangant, media autem lucida sint:
 Sed tum uel pluuiam ostendit uel uentum.
 Aspice autem, si etiam subeant radij solis
 Ipsum in solem: huius enim obseruationes optimi sunt,
 Si quando uel rubor incidit, ut sæpe
 Attractis nubibus rubescit alicunde aliter,
 98 Aut si quando nigrescet: & tibi hæc quidem pluuiæ
 Signa futuræ: rubea uero omnia, uenti. (sunt
 Porro si ambobus simul coloratus fuerit,
 Et sanè pluuiam ferret, & uentis obnoxius panderetur.
 Si uero eius orientis, aut uicissim occidentis
 Radij coeant, & circa unum locum crassescant,
 Aut quandoq; nubibus pressus, uel cum ad aurores
 Veniat à nocte, uel ab aurora ad noctem,
 Pluuijs delabentibus peraguntur dies illi.
 Nec item, cum ei modica nubes præoriatur,
 Hanc uero post radijs uariatus ipse eleuatus fuerit,
 Immemor esto pluuiæ. Magnus aut cū eius circum orbis
 Ferè flaccescenti similis dilatetur
 Primum exorientis, & mox decrescat,
 Serenus sanè agatur: etiam si quando pluuiæ tempore
 Palluerit occumbens. At pluuiæ diurna
 Facta, postea nubes circumspicito:

Atq; occidentem conuersus ad solem,
 Siquidem obscuret nigricanti similis
 Solem nubes, circum ipsam autem hincinde
 Radij interuoluti findantur,
 99 Certe adhuc in auroram operimento indigus esses.
 At si hic quidem innubilus se submergat fluxu uestro,
 Descendenti uero nubes & abeunti
 Vicine existant rubicundæ, haud te ualde oportet
 Cras, neq; per noctem timere de pluuia.
 Verum quando solis marcescentibus similes
 Extemplo radij à cœlo protenduntur
 (Sicut euanescent quando obumbret ex directo
 Stans terræq; & solis luna)
 Neq; quando ei moranti lucere ante auroram,
 Apparent nubes subrubeæ, alibi alia,
 Arida fiunt in die illo arua.
 Neq; pari modo adhuc existenti inferne quãdo prætense
 Radij apparent obscuri ante auroram,
 Pluuiæ aut uenti irruituri obliuiscere.
 Porrò si illi magis caligine inuoluantur
 Radij, magis certe de pluuia monerent.
 Sin autem modica extendatur caligo circum radios,
 Qualem nonnunquam teneræ nubes ferunt maxime,
 Certe adueniente obtenebrari solent uento.
 Neq; quidem prope solem nigrescentes coronæ,
 100 Sereni: uiciniores uero & impense nigrescentes,

A P P A R E N T I A.

Magis tempestuosi: duo item seuiore s fuerint.
 Considera autem, uel orientis, uel uicissim occidentis,
 Sicubi eius nubes, quas parelia uocant,
 Aut ab Austro aut Borea rubescant, aut utrinq;:
 Neq; adeo obseruationem hanc friuole custodi:
 Non enim, cum utrinq; simul medium circudent
 Solem illæ nubes prope Oceanum,
 Fit dilatio è cælo pluuiæ uenientis.
 Si uero è Borea una sola rubescat,
 E Borea flatus ferre solet, austrino uero Austro:
 Aut sicubi guttæ decidant, pluuiæ.
 Occidentalibus etiam magis certa deprehenderes:
 Ab occidēte nanq; signa sumuntur inuariabiliter semp.
 Intuere quoq; Præsepe: id quidem tenui simile
 Nubeculæ, boreale sub Cancro uersatur:
 At circa ipsum duæ parum lucentes feruntur
 Stellæ, nec multum distantes, neq; ualde uicine,
 Sed quammaxime, cubitum puta:
 Vna quidē Boreæ est, Austro uero appropinquat altera:
 Atq; hæ quidem uocantur Asini: mediū aut Præsepe est:
 101 Quod etiam confestim cælo sereno
 Fit euandidum totum: atq; utrinq; coëntes
 Stellæ sibi inuicem uicine apparent:
 Non modica tempestate tunc inundant arua.
 Si autem nigrescat, rursus uero eodem colore existant
 Stellæ ambæ, de pluuiâ sanè signum dare solent.

ARATI SOLENSIS

Si uero hic qui est è Borea Præsepis languide splendeat
 Modice tenebrascens, austrinus uero Asellus lucidus sit,
 Obseruato uentū Austrum: Boream uero ualde oportet
 E contra tenebrascente, lucenteq; obseruare.
 Atqui signum uenti etiam intumescens mare
 Esto, & multum margines insonantes,
 Littoraq; marina, cum serena arguta
 Fiunt, cacuminaq; sonantia montis summa.
 Quinetiam ad terram cum Ardeola non rite
 E mari ueniat, uoce multum perstrepsens,
 Commoto sanè mare superferatur uento.
 Interdum etiam fulicæ, cum serena uolitent,
 Contra futuros uentos glomeratim feruntur.
 Sæpe item feræ anates, aut in mari urinatores
 Mergi terras quatiunt alis:
 920 102 Aut nubes montis elongatur in uerticibus.
 Iam etiam decidui flores, albi senium cardui,
 Indicium fiunt uenti, muti maris quando multi
 Summum supernatent, partim antè, partim post.
 Etiam æstatis tonitruaq; & fulgura unde eant,
 Inde aduenientem obserua uentum.
 Item per noctem atram cum stellæ præcipites ruant
 Crebro, à tergo uero tractus subalbescant,
 Accipito per illas eadem uia uenientem
 Ventum. Sin autem aliæ contrario ruant
 Alijs ex alijs partibus, tunc undiq; obseruato

A P P A R E N T I A .

Omniuarios uentos, qui confusi sunt maxime,
 Confuse item spirant hominibus obseruando.
 Ceterum cum ex Euro & ex Austro fulguret,
 Tum etiam è Zephyro, & interdum à Borea,
 Certe tunc quispiam in pelago timuerit nauita:
 Velim ne ipsum partim teneret pelagus, partim coeli plu
 Super pluuia enim tot fulgura feruntur. (uia:
 Sæpenumero item uenientibus pluuijs nubes prius
 Vt plurimum uelleribus similes apparent,
 Aut gemina circumcingit magnum coelum iris,
 103 Vel etiam nū aliqua aream nigricantē habet stella:
 Sæpe palustres aut marinæ aues
 Insaturabiliter se immergunt, desiderantes aquam:
 Aut paludem circum hirundines agitantur
 Ventre uerberantes incassum conuolutam undam:
 Aut magis miseræ progenies, hydris esca,
 Indidem ex aqua patres coaxant ranularum:
 Aut ululat mane solitaria bubo:
 Aut alicubi etiam garrula ad littus prominens
 Tempestate instante terræ subsidit cornix:
 Etiam si quando flumini se immergit usq; ad summos
 Humeros à capite, uel etiam planè tota supernatat,
 Vel frequens uersatur prope undam crasse crocitan.
 Etiam boues iam ante pluuiam cœlestem,
 Cœlum intuiti, ab æthere mox sentiunt.
 Etiam cauo formicæ foramine oua omnia

ARATI SOLENSIS

Ocyus efferunt, atq; cumulatim cernuntur iuli,
 Muros asserpentes, atq; obeunties uermes
 Illi, quos uocant atræ intestina terræ.

960 Etiam pulli uolucres, quæ gallo prognatæ sunt,
 Studiosè pedunculos quærent, pipiuntq; maiore uoce,
 104 Sicut stillans strepit super aquam aqua.

Quandoq; etiam genera coruorū, & turmæ graculorū,
 Pluuiæ uenientis è cælo signum fiunt,
 Visi gregatim, & accipitrum instar
 Garrientes. Etiamnum corui magnas guttas
 Voce imitantur simul pluuiæ ueniente:

Vel quandoq; etiam crocitantès graui congemina uoce,
 Multum constrepitant quatientes alas frequentes.

Etiam anates pulli, domesticiq; graculi,
 Venientes super pinnacula, quatiunt alis:

Aut ad aquam festinat ardea acute uociferans.

9 Quorum tibi nullum friuolum obseruanti pluuiam
 Esto. Nec item si amplius quàm antè

Mordeant muscæ, & sanguinem desiderent:

Aut lucernæ fungi congregentur circa labium

Noctem per caliginosam: neq; si sub hyemis tempore

Lucernarum aliàs quidem lumen debite moueatur,

Aliàs uero delabantur flammæ, ceu leues

980 Ampullæ: neq; si ad ipsam lucernam splendeant

Radij: neq; si æstate multum uolitante

Anates aues accumulatiores obuersentur:

A P P A R E N T I A :

105 Neq; tu si ab olla aut tripode in igne stante
 Scintillæ cum fuerint per plures obluiscere:
 Neq; per cinerem, quando carbone ardente
 Splendeant circum circa signa similia cenchrīs:
 Sed ad hæc etiam spectato obseruans pluuiam.
 Cæterum si obscura per montis magni
 Vallem extendatur nebula, summa uero cacumina
 Appareant pura, ualde tunc serenus fueris.
 Serenus sanè fueris etiam quando uastum circa pontum
 Videatur humilis nebula, neq; in alto existat,
 Sed inibi planitie maritimæ deprimatur similis.
 Respice uero serenus cum sis, ad tempestatem magis:
 Ad serenitatē uero è tempestate. diligēter uero oportet
 Ad Præsepe respicere, quod Cancer circumuoluit,
 Recens purgatum ab omni subtus nebula:
 Illud nanq; pereunte purgatur sub tempestate.
 Etiam flammæ quietæ lucernarum, & nocturna noctua
 Tranquille canens, marcescentis tempestatis
 Esto tibi signum, & tranquille uarians
 Tempore uespertino crocitet garrula cornix.
 Item corui priuati & solitarij uociferantes,
 106 Ingeminanter, at postea turmatim clamitantes,
 Frequētius uero cōgregati quando cubilis memores sint
 Voce pleni: letari etiam quis putauerit:
 Sic enim uociferantur iucundantium in morem.
 Sæpe item arboris per ramos, quandoq; super ipsam

A R A T I S O L E N S I S

Vbi cubant, etiam reduces alas excutiunt.

1010

Præterca grues blandam ante serenitatem

Secure pandere solent unicum uolatū gregatim omnes,

Neq; retroacti sereni ferri solent.

Cum autem è stellis lucidus fulgor hebetetur,

Neq; alicunde nubes pressæ obuiant,

Neq; alicunde caligo alia succedat, neq; luna,

Sed astra extemplo planè languida ferantur,

Non amplius tibi hoc signum ad serenitatem ponatur,

Sed ad tempestatē spectā. Etiā quando quædam existant

Eodem in loco nubes, aliæ uento iuxta ipsas,

Hæ quidem prætereuntes, illæ uero à tergo ferantur.

Etiā anseres cum clangore festinantes ad pastum.

Tempestatis certū signū etiā nouæ ætates uiuens cornix

Noctu cornicans: & sero clamantes monedulæ:

Et passer mane pirpitans: & uolucres omnes

107 E mari fugientes: & orchilus, & erithacus

Subiens caua foramina: & turmæ graculorum

A pastu uenientes sicco ad serotinum lustrum.

Neq; sanè sufflauræ, magna tempestate instante,

Ante facere solent pabulum faui apes,

Sed intus melleq; & structuris occupantur.

Neq; in alto gruum elongati ordines easdem uias

Tendunt, cōuersi uero reuolanter absistunt. (ferantur,

Neq;, quando in uentorū tranquillitate araneæ graciles

Et flammæ flagrent marcescentis lucernæ,

APPARENTIA:

Aut ignis lambat cinere, & serenæ lucernæ,
 Crede tempestati. Quid tibi refero quæcunq; sunt
 Indicia per homines? Siquidem uel uili cinere
 Ipsam concreto niuem obserues licet:
 Etiam per lucernam niuem, milio cum similes undiq;
 Circūcirca notas habet candicans prope ellychnium:
 Carbone autem ardente, grandinem, quando candens
 Ipse uideatur, in medio uero ipso uelut tenuis
 Appareat nebula, igne intus candente.
 Nec uero ilices fructu onustæ, neq; nigræ
 Lentisci sine signo sunt. Passim autem frequens agricola
 Continuo circumspicit, ne ei æstas è manu fluat.
 108 Illices quidem frequentis glandis nõ parū ferentes,
 Hyemē certe nunciare solent haud leuiter inualecentē,
 Neq; nimis insolenter grauidæ fiant undiquaquam,
 Sed magis procul à squallore spicis compleantur arua.
 Tribus uicibus uero lētiscus foetificat: tria itē incrementa
 Fiunt fructus, fert autem indicia quoduis
 Ex ordine arationi: Etenim arandi tempus
 Trifariam diuidunt, medium & utrinq; extremum:
 Primus quidem primam arationem, medius uero mediā
 Fructus denunciatur, ultimam autem ultimus aliorum.
 Quem enim pulcherrime foetificans lentiscus tulerit,
 Illi præ alijs aratio frugifera extiterit:
 Minutissimo uero, modica: at medio, media.
 Sic etiam flos trifariam scillæ cum superetur,

ARATI SOLENSIS

Signa aduertito similiter messis.

Quæcunq; uero in lentisci arator obseruauit fructu,
Eadem etiam in scyllæ deprehendit flore albo.

Sed cum uestiæ autumnii tempore glomeratim multæ
Passim constipatæ fuerint, etiam uestertinas ante
Pleiades, dixerit quis subsecuturam hyemem,
Qualis in uestis conglomeratur itidem turbo.

109 Fœminæ item sues, fœminæ oues, & capræ
Cum redeant à pastu, maribus omnibus
Admissis, rursus mutuo coëant:

Ex hoc & uestis multam hyemem prædicere solent.
Tarde autem coëuntibus capris, ouibusq; suibusq;
Gaudet pauper uir: quia ei parum calenti
Serenum monstrant coactæ annum.

1075 Gaudet etiam gruuum cateruis tempestiuus arator
Tempestiue ueniētibus: intempestiuus uero è diuerso ma
Pari modo enim hyemes cōsequuntur grues, (gis:
Cito quidem magis & constipatim uenientes,
Cito: sed quando sero & non gregatim uisæ
Maius uolant ad tempus, neq; simul multæ,
Dilatio hyemis promouet serotina opera.
Sin autem boues & oues post plenum autumnum
Terram cornu petant, capita uero uentum Boream
Contra tendant, ualde tunc tempestuosam ipsæ
Pleiades hyemem occidentes afferre solent.
Nec uero nimium fadiāt: quoniã magna & immoderata

A P P A R E N T I A.

Fit, neq; plantis hyems grata, neq; arationibus:

110 Sed nix esto multa spaciosis in aruis,

Nedum discreta, neq; grandi in segete,

90 Quo quilibet anni feracitate gaudere possit fruens uir.

Nec item fuerint desuper uisæ stellæ semper

Vel una, uel duæ, uel plures comatæ:

Multæ enim comantur in arido anno.

Neq; quidē uolucrū agminibus in continente degens uir,

Ex insulis cum multæ irruant arua

Veniente tempestate gaudet: timet uero anxie

Messi, ne ei uacua & sine granis ueniat

Squallore læsa: gaudet uero opilio

Ipsis uolucris, cum non omnino pauca ueniant,

Spem capiens sequentis lacte abundantis anni.

Sic enim ærumnosi & instabiles alibi alij

Viuimus homines: atq; ea quæ ante pedes sunt, omnes pa

Signa cognoscere, & in posterum capere. (rati

Agnis quidem tempestates obseruare soliti sunt pastores

Ad pabulum cum magis fistinantes currant:

Alij etiam è grege arietes, alij item agnelli

In itinere ludant, innixi cornibus.

111 Aut quando alibi alij referiant pedibus,

Quatuor leues, cornuti uero duobus.

Vel quando aliqui è grege inuite moueantur

Vespere ad stabulum redeuntes simul, sed undiq; herbã

Arrodant crebris impetiti lapillis.

ARATI SOLENSIS

Sed & à bobus signa cape solent agricolæ & armētarij
 Surgentis tempestat̃: siquidem boues quando ungulas
 Lingua posteriorum pedum circumlingant,
 Aut stabulo latere super dextrro iaceant extenti,
 Ad differendam arationem peritus spectat arator.
 Etiam quando mugientes plus solito congregentur
 Venientes ad stabulum boues uespertino tempore,
 Tristes, è prato uitulæ & pastu:
 Tunc indicant ante tempestatem se cupere saturari.
 Neq; capræ ilicis studiosæ circum ramos,
 Serenæ sunt: neq; sues in luto furentes.
 Item lupus quando alte solus ab alijs eiulet,
 Aut quando agriculturalum parum cautus uirorum
 Opera accedat, tegmine indigenti similis
 Vicine hominibus, ut ei lectus ibi sit,
 112 Ad tertiam exorientē aurorā tempestatē obserua.
 Sic etiam prioribus in signis coniecturam facito
 1130 Futurorū uentorū, aut tempestat̃, aut pluuiæ, (rorā.
 Aut præsentē, aut post præsentē, aut tertiā deniq; ad au-
 At uero neq; mures uociferantes, si quando frequentius
 Sereni saliant, similes tripudiantibus,
 Sine significatione habiti sunt ueteribus hominibus:
 Neq; canes: etenim canis fodere consueuit pedibus
 Ambobus, tempestatem instantem sentiens.
 Quin ex aqua etiam cancer egredi solet, terra
 Tempestate futura accingendo se itineri.

A P P A R E N T I A.

Etiam mures domestici lectulum sternentes
Cubitum desyderant, cum pluuiæ signum appareat:
Et illi tempestatem mures tunc uaticinantur.
Quorū nullum fistidito. bonum uero est cū signo signū
Oferuare: magis uero duobus in unum tendentibus
Spec esto: tertio autem confidas licet.
Semper item prætereuntis numerare poteris anni
Signa, conferens sicubi etiam sub stella talis
Aurora exoriente transeat, uel occidente,
113 Quale etia signū nunciet. Impense uero idoneū fuerit
Contemplari decrefcentis instantis q; mensis
Quartas utraq;: hæ enim simul coëuntium
Mensium terminos habent, cum maxime dubius æther
Octo noctibus est defectu pulchræ aspectu Lunæ.
Quæ simul omnia contemplatus ad annum,
Haud unquam leuiter super æthere significabis.

A R A T I A P P A R E N T I V M

☞ Prognosticorum Finis.

538

347

0
6

